

Raport z ewaluacji

BUDŻET OBYWATELSKI 2025

1 | Wprowadzenie

W tym roku ewaluacja budżetu obywatelskiego trwała od 4 do 17 listopada. Jej celem było podsumowanie trwającej edycji (BO2025) poprzez pozyskanie uwag oraz opinii zarówno od mieszkańców i mieszkanek, jak i realizujących tę procedurę urzędniczek i urzędników. Ocenione zostały poszczególne etapy budżetu obywatelskiego oraz jego zasady i cele. Wyniki ewaluacji mogą posłużyć wprowadzeniu zmian służących poprawie jakości procesu wdrożenia i realizacji budżetu obywatelskiego w kolejnych latach.

Łącznie w podsumowaniu tegorocznej edycji wzięły udział **82 osoby**.

Formy udziału w ewaluacji:

Termin	Sposób pozyskania opinii	Dla kogo?
4-17 listopada	Ankieta internetowa i papierowa	Dla mieszkańców i mieszkanek
5-6 listopada	Dyżury konsultacyjne	
13 listopada	Posiedzenie Zespołu Opiniującego	Dla urzędników i urzędniczek

W raporcie uwzględnione zostały również wyniki ankiet wypełnianych przez osoby uczestniczące w spotkaniach dyskusyjnych.

2 | Informowanie

O ewaluacji budżetu obywatelskiego informowano za pośrednictwem:

- a) Kanałów informacyjnych Miasta (www.um.gorzow.pl, Facebook: *Gorzów, Przystań na konsultacje*),
- b) Plakatów w wersji papierowej i elektronicznej umieszczanych na miejskich słupach ogłoszeniowych zarządzanych przez Miejskie Centrum Kultury, pojazdach komunikacji miejskiej oraz w siedzibach: Urzędu Miasta, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, ADM-ów, niektórych spółdzielni mieszkaniowych, uczelni wyższych, instytucji publicznych, instytucji kultury, niektórych szkół publicznych i w centrach handlowych.
- c) Wiadomości mailowych wysłanych do wnioskodawców, wnioskodawczyń oraz Radnych z prośbą o rozpowszechnienie informacji o ewaluacji.

II. Plakat informujący o ewaluacji budżetu obywatelskiego 2025.

3 | Wyniki

Wyniki ewaluacji zostały podzielone na dwie części. W pierwszej pokrótce przedstawiono ustalenia podjęte na spotkaniu dla urzędniczek i urzędników pracujących przy realizacji budżetu obywatelskiego. Z drugiej można dowiedzieć się, jak ta procedura została oceniona przez mieszkańców i mieszkanki.

3.1. | Perspektywa urzędników i urzędniczek

Podczas spotkania ewaluacyjnego, w którym uczestniczyły osoby pracujące przy realizacji budżetu obywatelskiego podjęto następujące ustalenia:

- **Standaryzacja sposobu wyceny elementów małej architektury:**
Pracownicy wyceniający zadania w przyszłym roku będą opierać się na cenniku miejskim. Jeżeli wycena danego elementu małej architektury będzie inna niż w cenniku – będzie to opatrywane komentarzem wyjaśniającym.
- **Wprowadzenie nowego narzędzia obsługującego budżet obywatelski:**
Informacje o budżecie obywatelskim, a także o konsultacjach społecznych i procesach małego dialogu, są od kilku miesięcy publikowane na nowej stronie: <https://gorzow.wdialogu.pl/>. Za jej pośrednictwem odbyło się głosowanie w BO2025, a w przyszłym roku strona obsłuży całą procedurę – będzie służyła również do weryfikacji wniosków.

3.2. | Perspektywa mieszkanek i mieszkańców

W tej części raportu znajdują się pogrupowane tematycznie liczbowe wyniki ankiet, a także pytania oraz opinie zgłoszone przez mieszkańców i mieszkanki w ankietach lub podczas dyżurów konsultacyjnych wraz z odpowiedziami Miasta. W przytoczonych opiniach z ankiet zachowana została oryginalna pisownia.

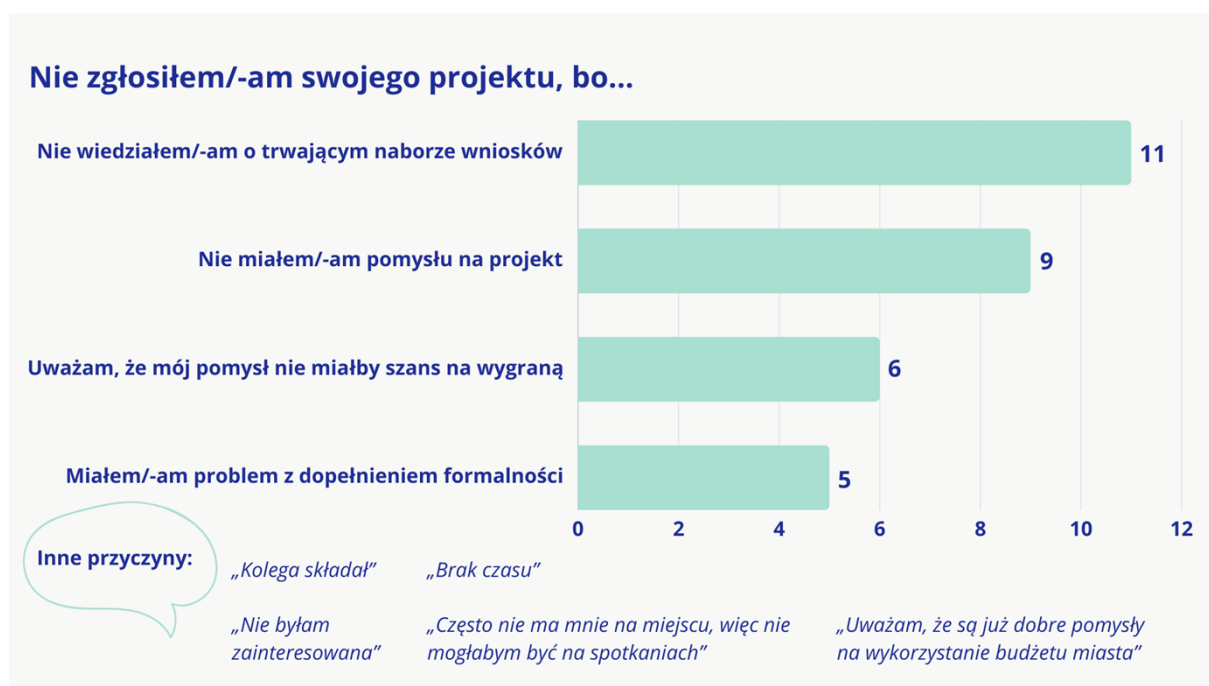
a | nabór i weryfikacja wniosków

Poniżej zaprezentowane zostały opinie dotyczące:

- składania wniosków do budżetu obywatelskiego,
- przyczyn ich niezłożenia,
- oceny poszczególnych aspektów naboru projektów,
- weryfikacji zgłoszonych pomysłów.

Wśród oceniających tegoroczny budżet obywatelski poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej znalazło się 28 osób, które zgłosiły swój pomysł do BO2025 i 38 osób, które się na to nie zdecydowały.

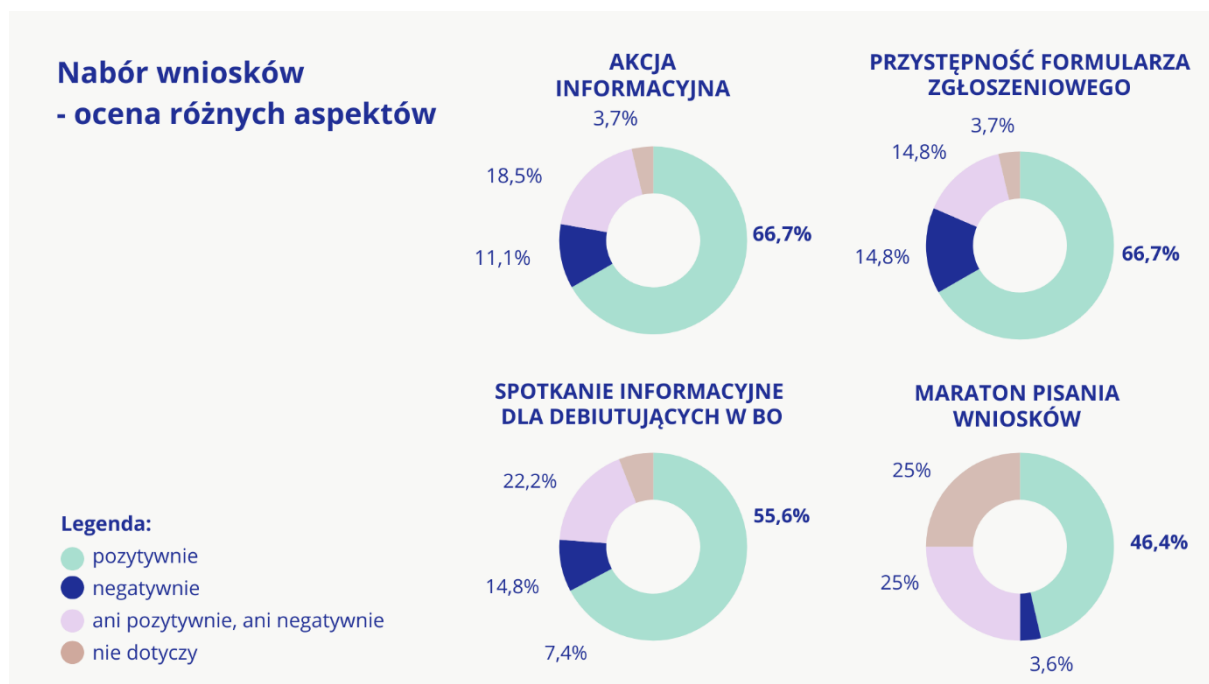
Przyczyny niezłożenia projektu wskazane przez drugą grupę prezentują się następująco:

Liczba odpowiedzi na grafice nie sumuje się do 38, ponieważ 2 wypowiedzi zawierały wulgaryzmy, przez co nie zostały opublikowane w raporcie.

Osoby, które wskazały, że złożyły w tym roku wniosek do budżetu obywatelskiego, zostały poproszone o ocenę poszczególnych aspektów naboru wniosków.

W poniższych tabelach znajdują się pogrupowane tematycznie pytania i opinie dotyczące naboru wniosków i ich weryfikacji wraz z odpowiedziami Miasta.

Nabór wniosków – zasady składania wniosków
<ul style="list-style-type: none"> Przy obecnie obowiązujących zasadach, projekty zgłaszane przez mieszkańców spoza centrum osiedla (dotyczy os. Piaski) mają niewielkie (a może żadne) szanse na ich realizację. Projekty można zgłaszać co roku (w moim przypadku już trzykrotnie) i nie mieć nadziei, czy kiedyś uda się „załapać” do projektu połączonego zgłaszanego przez mieszkańców z centrum osiedla. Należałoby rozpatrzyć zasadność zgłaszania wniosków przez mieszkańców pochodzących z całego Gorzowa (składających projekty w ramach rejonu, na terenie którego leży obiekt powiązany z ich wnioskiem - projektem). Przykład: „Budowa chodnika w ciągu ulicy Żwirowej od przejścia dla pieszych za przystankiem MZK (w kierunku Chwałęcic) wzdłuż ROD Budowlani wraz ze wzmocnieniem chodnika na wysokości bram do ogrodów ROD”. Nie wiadomo, czy wśród działkowiczów są jacykolwiek mieszkańcy os. Piaski. Dzień dobry, po pierwsze: nie powinno być możliwości składania projektów dla danej dzielnicy przez osoby nie mające zameldowania w dzielnicy dotyczącej składanego wniosku. Przykład: w tym roku na Piaskach pewien pan zgłosił projekt dotyczący chodnika dla działkowców przy cmentarzu na ul. Żwirowej, a nie mieszka na naszym osiedlu i ew. wydatek z tego tytułu konsumowałoby działkowcy, którzy mieszkają w większości poza osiedlem. Finalnie zamiast projektu dzielnicowego robi nam się ogólnomiejski. Tak nie może być.

- Jednak byłabym za tym, by wnioski rejonowe jednak mogły składać wyłącznie osoby zamieszkałe w tym rejonie. W tym roku, kto wie, gdyby nie wniosek osoby spoza rejonu, może moglibyśmy się dogadać i nie byłoby głosowania.
- Wnioski w kategorii regionalnych (osiedla) powinny być zgłaszane przez mieszkańców danego regionu, oraz mieszkańcy popierający ten projekt też powinni być mieszkańcami osiedla - rejonu, którego dotyczy ów projekt. Już kolejny raz pojawiają się wnioski (dla mnie wrzutki), które nie mają nic wspólnego z dobrem ogółu, a tylko wąskiej grupy interesów. Uważam, że taki wymóg sprawiłby, że wnioskujący musiał otrzymać poparcie osób z danego rejonu, a nie z całego miasta.

Odpowiedź:

Podstawową zasadą budżetu obywatelskiego, wynikającą z ustawy o samorządzie gminnym, jest to, że mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. W związku z tym utrzymana zostanie zasada mówiąca, że każda osoba mieszkająca w Gorzowie Wielkopolskim może zgłosić dowolną liczbę projektów zadań w ramach wszystkich kategorii (ogólnomiejskiej, oświatowej oraz 12 kategorii rejonowych). Wykluczenie mieszkańców z możliwości zgłaszania lub popierania pomysłów dotyczących rejonu, w którym nie mieszkają, jest prawnie niemożliwe i sprzeczne z ideą budżetu obywatelskiego.

- Wnioski są tak oczywiste, że miasto powinno je realizować w swoich zadaniach.
- Moim zdaniem w BO nie powinno być możliwości zgłaszania projektów dotyczących naprawy/remontów/ wymiany dróg. Naprawa/remonty dróg miejskich powinna być realizowana ze środków budżetu UM.

Odpowiedź:

Środki budżetu obywatelskiego stanowią część budżetu miasta. Ze środków budżetu obywatelskiego mogą być realizowane wyłącznie zadania należące do zadań własnych miasta, które są określone w ustawie o samorządzie gminnym. W związku z tym nie ma prawnej możliwości, by wykluczyć z nich zadania o charakterze drogowym.

Nabór wniosków – pozostałe tematy

- Brak na Geoportalu informacji o umowach cywilnych (np. umowa dzierżawy) ograniczająca władanie działką będącej własnością Miasta Gorzowa Wlkp.

Odpowiedź:

Geoportal jest jednym z narzędzi pomocniczych, które mają ułatwić mieszkańcom i mieszkankom wstępną identyfikację lokalizacji dla zadań zgłaszanych w ramach budżetu obywatelskiego. Trzeba podkreślić, że materiały zamieszczane w Geoportalu są aktualizowane okresowo i mają charakter poglądowy, a każdy z wniosków jest po złożeniu poddawany indywidualnej ocenie i weryfikacji.

- Wydaje mi się, że wciąż zbyt mało młodych osób zgłasza wnioski w BO. Dla osób starszych złożenie takiego wniosku jest zbyt skomplikowane.
- Dobrym rozwiązaniem jest maraton pisania wniosków – dowiaduję się, gdzie jest teren miejski i gdzie można zrobić coś fajnego. Dostaję też podpowiedzi, co można zrobić inaczej.

Odpowiedź:

Zachęcenie młodych osób do udziału w różnych formach partycypacji społecznej jest wyzwaniem ostatnich lat – zarówno na szczeblu samorządowym, jak i krajowym. Z kolei osoby starsze od lat stanowią jedną z najbardziej świadomych oraz aktywnych grup wiekowych uczestniczących gorzowskim budżecie obywatelskim.

Wszyscy, którym złożenie wniosku do budżetu obywatelskiego sprawia trudność, mogą skorzystać z form wsparcia opartych na kontakcie z osobami pracującymi przy tej procedurze. W tym celu organizowane są spotkania dla osób debiutujących w budżecie obywatelskim oraz maratony pisania wniosków, podczas którego można skonsultować swój pomysł z urzędnikami i urzędniczkami.

Weryfikacja wniosków – szacowanie kosztów zadań

- Mam ogromny żal do wyceny cennika Miasta na poszczególne zadania np. 120 zł za m² dywanika drogi, co uwzględniłem przy składanym wniosku do budżetu wraz

z wszystkimi kosztami, jakie Państwo proponujecie w cenniku Miasta dopasowałem do cennika m2 proponowanych napraw nawierzchni, a ku mojemu zdziwieniu okazuje się, że przestrelilem kwotę budżetu z planowanego 400 000 zł na 700 000 zł. Sory pozdrawiam.

- Urzędnicy stosują różne cenniki. Podminowuje to zaufanie do całego procesu - wygląda śmiesznie.

Odpowiedź:

Kosztorysy dołączane do wniosków, a następnie weryfikowane przez urzędników i urzędniczki mają charakter szacunkowy. W dyskusji nad różnicami występującymi w wycenach należy wziąć pod uwagę kilka czynników:

- a) Osoby składające wnioski i osoby je weryfikujące pracują nad nimi w różnym czasie, zazwyczaj w odstępie kilku miesięcy. Jeszcze więcej czasu mija od zgłoszenia projektu do ewentualnego ogłoszenia przetargu, a następnie zrealizowania zadania.
- b) Różne warunki terenowe występujące w lokalizacjach poszczególnych zadań.
- c) Konieczność doliczenia niezbędnych elementów (np. odwodnienia w niektórych projektach drogowych lub chodników w projektach polegających na budowie miejsc parkingowych, które wymagają zapewnienia połączenia z najbliższym ciągiem pieszym).
- d) Posiadanie/nieposiadanie przez Urząd Miasta dokumentacji projektowej dla poszczególnych zadań – w przypadku niektórych projektów infrastrukturalnych zgłaszanych do budżetu obywatelskiego UM posiada opracowaną dokumentację, w związku z czym koszt jej przygotowania nie jest doliczany do kosztorysów.

Rozbieżności pomiędzy kosztorysami dołączanymi do wniosków a zweryfikowanymi występują również w sytuacjach, kiedy wnioskodawcy i wnioskodawczynie opierają swoje szacunki o oferty firm przygotowywane dla osób prywatnych. Miasto jako podmiot publiczny dostaje od firm znacznie wyższe oferty niż podmioty prywatne.

Cennik miejski jest materiałem pomocniczym i stanowi próbę standaryzacji wycen – tak, aby projekty zgłaszane do budżetu obywatelskiego mogły spełnić wymogi formalne, którymi są m.in. dołączenie do wniosku szacunkowego kosztorysu oraz nieprzekroczenie kwoty maksymalnej w danej kategorii. Podczas spotkania ewaluacyjnego dla urzędników i urzędniczek, o którym mowa na stronie 3, ustalono, że wyceniający zadania pracownicy w przypadku elementów małej architektury będą opierać się na cenniku miejskim. Jeżeli wycena danego elementu okaże się inna niż w cenniku, będzie to opatrywane komentarzem wyjaśniającym.

Weryfikacja wniosków – negatywne opiniowanie zadań

- Brak wsparcia ze strony służb Prezydenta Miasta Gorzowa Wlkp. na etapie analizy złożonych wniosków, w szczególności w zakresie błędów we wnioskach (formalnych i merytorycznych) wykluczających pozytywne załatwienie sprawy.

- Takie same uwagi jak wcześniej dot. oceny projektu - brak kontaktu oceny negatywne. To należy poprawić.
- Konsultowanie na etapie weryfikacji, brak informacji ze strony urzędu, czy wniosek się nadaje czy trzeba coś poprawić, obecnie jak jest coś nie tak, to dostaje się negatywną opinię i wszelka dyskusja odbywa się na etapie odwołania. Wiadomo jak już coś poszło do wyrzucenia, to tak już zostaje. To nie jest BO jakie było kiedyś.
- W uzasadnieniach od opinii negatywnych powinny pojawiać się fragmenty aktów prawnych/przepisów, na które Miasto się powołuje. W odpowiedzi padło, że miejscowy plan nie wskazuje „jednoznacznie” na to, czy inwestycja będzie mogła być realizowana. Zabrakło zacytowania fragmentu planu, który o tym świadczy.
- Postuluję o zorganizowanie spotkania dla autorów negatywnie zaopiniowanych zadań – spotkania, które służyłoby wyjaśnieniu, wyłomaczeniu uzasadnienia. Kontakt z urzędnikiem pomiędzy odrzuceniem wniosku a złożeniem odwołania pomógłby w pisaniu treści odwołania – obecnie wnioskodawca jest pozostawiony sam sobie.

Odpowiedź:

Po zakończeniu weryfikacji na stronie Miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zamieszczany jest wykaz zgłoszonych projektów zadań zawierający uzyskaną przez każde zadanie opinię pozytywną bądź negatywną, a także informacje dotyczące kosztów zadań oszacowanych w trakcie weryfikacji. W przypadku kiedy zadania otrzymują opinię negatywną, podawane jest również uzasadnienie.

Jeżeli złożony wniosek zawiera braki formalne, jego autorkę lub autora wzywa się do dokonania stosownych uzupełnień w ciągu 7 dni. Na etapie wyceny i weryfikacji merytorycznej nie jest przewidziane konsultowanie i modyfikowanie zakresu zadania, ponieważ znacznie wydłużyłoby to cały proces.

W przypadku negatywnego zaopiniowania projektu, wnioskodawcy czy wnioskodawczynie przysługuje prawo do odwołania się od negatywnej opinii i zaproponowania zmiany zakresu zadania. W uzasadnieniach od opinii negatywnych podawany będzie kontakt do osoby z Urzędu Miasta, która zajmowała się weryfikacją wniosku, aby móc uzyskać stosowne wyjaśnienia bądź wsparcie na etapie pisania odwołania. Dodatkowo, podczas spotkania dla debiutujących omówione zostaną najczęściej popełniane błędy podczas składania wniosków.

b | spotkania dyskusyjne

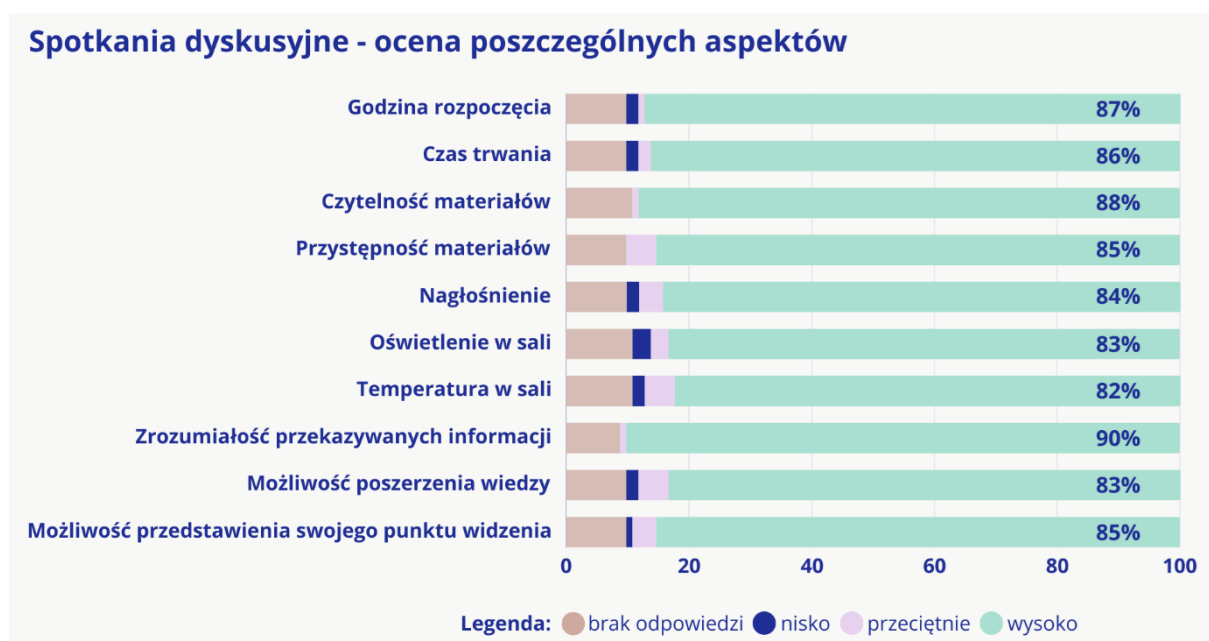
W tym roku spotkania można było ocenić na dwa sposoby: podczas ewaluacji zamykającej roczną procedurę, a także „na bieżąco” – uczestnicy spotkań mieli okazję ocenić je w rozdawanej po dyskusji ankiecie. W pierwszej kolejności przedstawione

zostaną wyniki 102 ankiet wypełnionych podczas spotkań dyskusyjnych. Poniżej znajduje się grafika prezentująca wskazywane przez uczestniczki i uczestników spotkań motywacje wzięcia w nich udziału (można było wskazać 2 odpowiedzi).

Osoby uczestniczące w dyskusji były proszone również o ocenę różnych aspektów przebiegu spotkań.

Z kolei w ankiecie ewaluacyjnej pytania na temat spotkań dyskusyjnych dotyczyły:

- zasadności ich organizowania,
- frekwencji na spotkaniach i jej wpływu na jakość podejmowanych decyzji,
- pakietowania zadań w ramach kategorii ogólnomiejskiej.

Na grafikach poniżej zaprezentowano, w jaki sposób do tych kwestii ustosunkowały się osoby biorące udział w ewaluacji.

Poza odpowiedzią na pytanie, czy spotkania dyskusyjne są potrzebne i powinny być nadal organizowane, osoby wypełniające ankietę były proszone o uzasadnienie swojej opinii. Wybrane uzasadnienia umieszczono na grafice, a pozostałe znajdują się poniżej.

Uzasadnienia dotyczące tego, że **spotkania nie są potrzebne**:

- „W Urzędzie Miasta są fachowcy którzy trafnie wybiorą zgłoszone projekty. A najbardziej pilne do wykonania będą realizowane w pierwszej kolejności. Jednostronnym chodnikiem na ul. Fredry poruszają się tysiące osób. Dlatego dyskusje moim zdaniem są zbędne”.
- „Dyskusja i tak nic nie zmienia, skoro urzędnik bez podania przyczyny prawnej może odrzucić każdy wniosek w zależności od swojego uznania”.
- „Uczestniczyłam, przychodzi mała ilość osób”.

Podzielone tematycznie uzasadnienia dotyczące tego, że **spotkania są potrzebne**:

Spotkania są potrzebne, bo dają **możliwość pozyskania wiedzy**:

- „Dają zainteresowanym możliwość rozwiania ich wątpliwości”,

- „Możliwość rozmowy na żywo pozwala rozwiewać wątpliwości i odpowiadać na pytania, które mogą się pojawiać”,
- „Przydatne głównie dla nowych osób”,
- „Myślę, że takie spotkania są potrzebne dla osób, które nie są biegłe w korzystaniu z internetu, a są też okazją dającą możliwość zapytania i rozwiania wątpliwości”,
- „Na spotkaniach można uzyskać odpowiedzi na zagadnienia nam nieznane, np. kwestie wyceny inwestycji”,
- „Jest okazja dla urzędników UM, którzy nie wychodzą zza swoich biur i nie znają stanu faktycznego na posesjach miejskich aby dowiedzieli się jak są zrujnowane”,
- „To jedna z możliwości uzyskania fachowej informacji”,
- „Spotkania dyskusyjne pozwalają poznać się mieszkańcom, wnioskodawcom, móc zrezygnować z części zadania lub zadań, by móc w pełni wykorzystać pulę sumy przeznaczonej na wykonanie zadania. Otwierają często dyskusję na rzeczy nieoczywiste, są formą podpowiedzi dla innych wnioskodawców, mniej doświadczonych, jak ich zadania rozpisać (np. na części), aby miało szansę realizacji”.
- „Spotkania są sensowne – ludzie się poznają, ktoś komuś podpowie. Można usłyszeć, czy się komuś coś podoba czy nie. Można zasugerować komuś etapowanie zadania lub zgłoszenie do budżetu miasta. Spotkania są potrzebne, bo można łączyć zadania w większe pakiety – nawet na spotkaniach, na których są 4 osoby jest to możliwe. W przeciwnym razie środki by się marnowały”.

Spotkania są potrzebne, bo dają możliwość **poznania perspektywy innych osób**:

- „Należy poznać argumentację dla danego projektu”,
- „Warto wymienić się opiniami na temat projektów”,
- „Kontakt jest zawsze najważniejszym czynnikiem przy zrozumieniu pomysłów”,
- „Przy braku informacji o autorach innych zadań to jedyna oficjalna droga porozmawiania z wnioskodawcą innego projektu. Do rozważenia może być opcja zgody wnioskodawcy na udostępnienie swoich danych kontaktowych innym wnioskodawcom. To pomogłoby omawiać tematy rejonowe przed spotkaniem. A może nawet zamiast”,
- „Powoduje możliwość ustalenia który projekt jest najlepszy i co autor miał w 100% na myśli. Sam opis często nie wystarcza”,
- „Dyskusja zawsze jest potrzebna. Często zmienia diametralnie sposób postrzegania problemów z jakimi zmagają się mieszkańcy”,
- „Uważam że takie spotkania są bardzo potrzebne, ponieważ można na nich uzyskać informację, co jest potrzebne mieszkańcom tego miasta”.

Spotkania są potrzebne, bo dają możliwość **współdecydowania i przedstawienia potrzeb mieszkańców**:

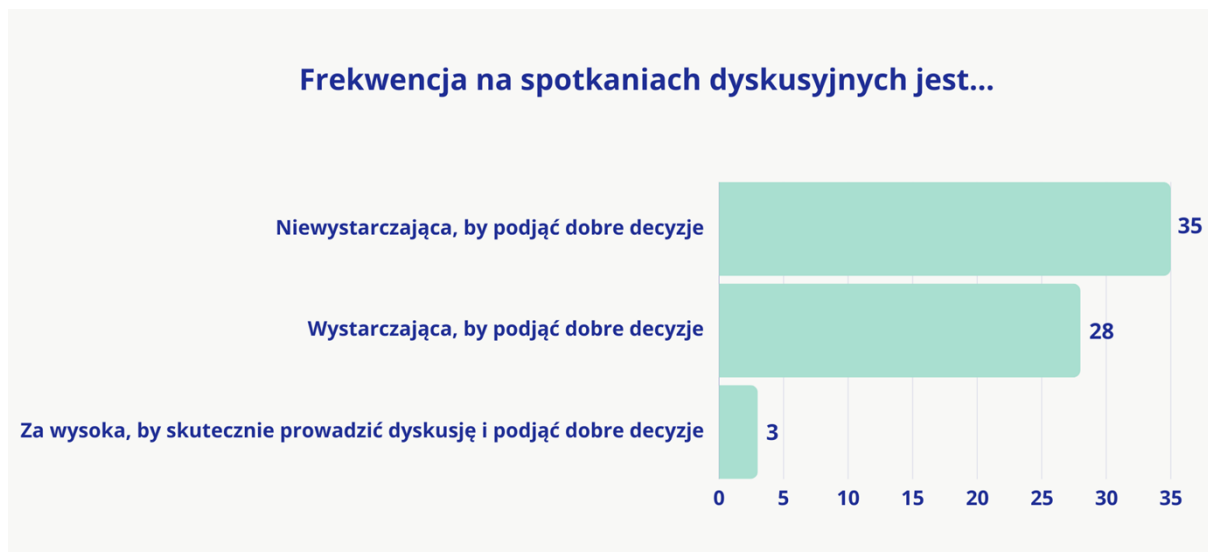
- „Nie bardzo wyobrażam sobie brak spotkania dyskusyjnego, przecież to właśnie podczas spotkania można się dogadać i wspólnie podjąć decyzje, na przykład o przesunięciu wniosku na przyszły rok itp. Poza tym mimo czasem dość burzliwych dyskusji jest to lekcja kultury sąsiedzkiego współżycia”,

- „Spotkania dyskusyjne umożliwiają wymianę poglądów i wiedzy między uczestnikami. Każdy z nas ma inne doświadczenia, perspektywy i zasób informacji, który może wzbogacić rozmówców. Dzięki dyskusji można poznać różne opinie i spojrzenia na dany temat, co poszerza horyzonty i ułatwia znalezienie najlepszych rozwiązań. Dodatkowo, spotkania te pozwalają na demokratyczne podejmowanie decyzji. W trakcie dyskusji każdy uczestnik może wyrazić swoje zdanie, co sprawia, że decyzje są lepiej przemyślane i bardziej sprawiedliwe. Dzięki temu tworzy się przestrzeń do wypracowywania rozwiązań, które uwzględniają różne punkty widzenia i potrzeby”,
- „W związku z tym, że łączna wartość zgłaszanych projektów znacznie przekracza budżet przyznawany dla poszczególnych rejonów (co roku jest on coraz mniejszy - inflacja) mieszkańcy powinni decydować o kolejności realizacji zgłaszanych projektów. Utrudnieniem jest obowiązek wyrażenia zgody na wycofanie projektu przez zgłaszającego w sytuacji kiedy większość zebranych dojdzie do wstępnego porozumienia”,
- „Pozwalają dojść do konsensusu, w momencie kiedy osoby prowadzące nie wychodzą ze swojej roli, a i tak się zdarzyło w tym roku - niestety. Panie prowadzące wpływały na decyzje wnioskodawców i zaburzały tworzenie konsensusu”,
- „Wpłyną pozytywnie na relację pomiędzy mieszkańcami a władzami miasta, dzięki nim będziemy w stanie wspólnie decydować o potrzebach mieszkańców, a także inwestycjach”,
- „Dają one możliwość wpływu na rozwój miasta w kierunku oczekiwanym przez mieszkańców”,
- „Warto rozmawiać, ale przede wszystkim słuchać mieszkańców, a nie wciągać ich w tryby biurokracji bez pozytywnego finału”,
- „Myślę, że są potrzebne, aby podejmować właściwe decyzje”,
- „Jest to przydatne do podejmowania decyzji”,
- „Dobra komunikacja to klucz do podejmowania właściwych decyzji”,
- „Dzięki dyskusji możemy lepiej dobrać projekt”,
- „Bez dyskusji nie ma wspólnych decyzji”,
- „Potrzebne są spotkania dyskusyjne, aby można było móc przedstawić i przekonać do swoich projektów”,
- „Im więcej osób z ulicy, tym większa siła wyostrzenia potrzeb”,
- „Wydaje mi się, że pomogłoby to w ustaleniu potrzeb mieszkańców”,
- „Im więcej spotkań, tym więcej ludzi będzie miało możliwość wypowiedzi na konkretny temat”,
- „Przedstawiane pomysły przez wnioskodawców pokazują potrzeby mieszkańców na danym osiedlu”,
- „Spotkania to okazja do spotkań dla mieszkańców i do rozmowy o małych zadaniach na osiedlach”,
- „Zawsze warto rozmawiać”,
- „Dyskusje są zawsze potrzebne”,
- „Głos społeczeństwa jest najważniejszy”,
- „Jest to bardzo ważna sprawa”.

Frekwencja podczas spotkań była kolejną kwestią podjętą w ankiecie. Oceniono ją w sposób przedstawiony poniżej.

W kwestii przywrócenia możliwości pakietowania zadań z kategorii ogólnomiejskiej osoby wypełniające ankietę ewaluacyjną były niemal jednomyślnie.

Należy podkreślić, że 25 osób w miejscu na uwagi dotyczące spotkań dyskusyjnych dodatkowo podkreśliło, że możliwość łączenia zadań ogólnomiejskich powinna zostać przywrócona. Kilka osób argumentowało w następujący sposób:

- „Nie podoba mi się zmiana sprzed paru lat - niemożliwość pakietowania zadań twardych ogólnomiejskich. To oznacza, że projekty mniejsze nie mają szans, bo nikt nie zgłasza na coś za 15 tys., jeśli może pomóc stworzyć coś za 400 tys. W takich warunkach nigdy nie mielibyśmy oznakowania parkrun lub murali, które mieliśmy spakietowane przed zmianą”,
- „Obecny format braku pakietowania zadań ogólnomiejskich pozbawia sensu zgłaszanie zadań o mniejszym koszcie. Z drugiej strony pakietowanie nie powinno być bezrefleksyjne a raczej merytoryczne (wniosek na zielone ściany i nasadzenia można

połączyć po linii zieleni/ekologicznej, zjeżdżalnię parku / rozbudowa skate-park po linii rekreacja/sport a alejki w parku słowiańskim, chodnik pomiędzy rejonami po linii infrastruktury). Nie mogą to być zbyt sztywne ani zbyt niejasne i wymagają dobrych umiejętności mediacyjnych po stronie prowadzących spotkanie, ale z tym akurat nie ma problemu”.

- „Chciałabym, żeby była możliwość łączenia zadań w ramach kategorii ogólnomiejskiej. Uzasadnienie: optymalne wykorzystanie środków”,
- „Postuluję łączenie zadań w kategorii ogólnomiejskiej – na tej samej zasadzie, co w rejonowej”.

W poniższych tabelach znajdują się pogrupowane tematycznie pytania i opinie dotyczące pozostałych aspektów spotkań dyskusyjnych wraz z odpowiedziami Miasta.

Spotkania dyskusyjne - zasady

- Powinna być utrzymana zasada obecności wnioskodawcy/reprezentanta. W kwestii spóźnień – należałoby dopuszczać prezentacje dopóki nie rozpocznie się dyskusja o pakietowaniu czy wycofaniu zadań.
- Uważam, że jest potrzeba zmiany przepisu, który mówi, że osoba zgłaszająca projekt MUSI być i przedstawić projekt, na spotkaniu zatwierdzającym, do 15 minut po rozpoczęciu spotkania. Rozumiem, że wprowadzenie tego ograniczenia, tego przepisu wypłynęło od samych projektodawców. Ale jeśli osoby obecne na spotkaniu zaakceptują usprawiedliwienie i poprzez głosowanie dopuszczają do spóźnionego przedstawienia projektu, to powinno to być zaakceptowane oficjalnie i dopuszczone do głosowania. Prowadzący urzędnicy muszą trzymać się przepisów i chwala im za to! Lecz ostateczny głos w sprawie podziału środków powinni mieć sami mieszkańcy. W tym roku byłam świadkiem usprawiedliwionego spóźnienia, mały projekt mógłby znaleźć się wśród zaakceptowanych, ale ze względów formalnych, odpadł. A nie musiałby!
- Chciałabym także zmienić zapisy dotyczące prezentowania wniosków na spotkaniach konsultacyjnych - podczas nieobecności na spotkaniu wnioskodawcy wdrożenie możliwości prezentowania wniosku przez urzędnika z urzędu miasta lub innych obecnych na sali (z doświadczenia wynika, że tak naprawdę wystarczy odczytać tytuł zadania z prezentacji przygotowanej przez UM) i odczytać części składowe kalkulacji - a bywają sytuacje losowe, że wnioskodawca odp. wcześniej nie jest w stanie poinformować UM o swoim zastępstwie i wyznaczyć osobę do zastępowania jej na spotkaniu, a pojawia się np., tylko 10 czy 15 min spóźniony i zabierany jest mu głos, takie postępowanie zniechęca do udziału w całej procedurze, a chyba nie to jest sednem BO).
- Możliwość rozbiórki poszczególnych zadań (obniżenie kwoty) zadania do pakietowania.

Odpowiedź:

Spotkania dyskusyjne są elementem wyróżniającym gorzowski budżet obywatelski spośród innych budżetów obywatelskich/partycypacyjnych w Polsce. Ich celem jest umożliwienie mieszkańcom i mieszkankom podjęcie decyzji dotyczącej zwycięskich zadań w drodze dyskusji, a nie rywalizacji w głosowaniu. Wnioskodawcy i wnioskodawczynie podczas spotkań mają również możliwość połączenia swoich pomysłów i stworzenia pakietów. Spotkania dyskusyjne są więc jednym z najważniejszych etapów gorzowskiej procedury i z tego względu zgłaszane przez mieszkańców i mieszkanki sugestie na ich temat analizowane są ze szczególną uwagą i w miarę możliwości uwzględniane.

Jedna z opinii dotyczyła sytuacji, w których nieobecność wnioskodawców i wnioskodawczyń blokowała możliwości, które dają spotkania. Bez decyzji autorów i autorek zadań niemożliwe było zarówno pakietowanie zadań, jak i uzyskanie kompromisu i uniknięcie rywalizacji w głosowaniu. W odpowiedzi na ten problem w 2021 r. wprowadzono zasadę mówiącą o tym, że wniosek, który nie zostanie zaprezentowany przez wnioskodawcę lub jego pełnomocnika i poddany dyskusji podczas spotkania dyskusyjnego, zostanie uznany się za wycofany.

Kolejne lata pokazały, że w przypadku niektórych rejonów spotkania dyskusyjne w stosunku do pierwszych edycji budżetu obywatelskiego cieszą się coraz mniejszą popularnością. Zdaniem części osób oceniających bieżącą edycję wskazało, że niska frekwencja na spotkaniach nie sprzyja podejmowaniu dobrych decyzji (strona 14 niniejszego raportu).

Co więcej, w trakcie ostatnich edycji budżetu obywatelskiego pojawiały się opinie mówiące, że dla niektórych autorów i autorek wniosków znaczną trudnością jest zaplanowanie swojego udziału w spotkaniu dyskusyjnym lub wyznaczenie osoby, która mogłaby pełnić rolę ich reprezentanta. Wskazywano również, że przeszkodą w dotarciu na spotkanie mogą być różnego rodzaju zdarzenia losowe. O konieczności wprowadzenia zmian świadczą zarówno powyższe opinie, jak i dyskusje toczące się w mediach oraz na portalach społecznościowych.

Mając na uwadze, że budżet obywatelski ma być narzędziem wychodzącym naprzeciw przede wszystkim mieszkańcom i mieszkankom, zakłada się wprowadzenie opisanych niżej zmian.

Planuje się anulowanie wspomnianej wyżej zasady o traktowaniu jako wycofane wniosków niezaprezentowanych i nie poddanych pod dyskusję podczas spotkania dyskusyjnego – zakłada się, że **udział wnioskodawców i wnioskodawczyń w spotkaniach dyskusyjnych będzie dobrowolny**. W związku z tym planuje się **rezygnację z możliwości wycofywania zadań (w tym ograniczania ich zakresu)** podczas spotkań dyskusyjnych i głosowania. Zakłada się utrzymanie możliwości łączenia zadań w pakiety, które będzie wymagało obecności na spotkaniach dyskusyjnych i wyrażenia zgody przez wnioskodawców i wnioskodawczynie. W odpowiedzi na wynik tegorocznej ewaluacji oraz związku z tym, że pakietowanie zadań pozostanie decyzją, którą mieszkańcy i

mieszkańki nadal będą mogli podjąć na spotkaniu dyskusyjnym, planuje się **przywrócenie możliwości łączenia zadań w ramach kategorii ogólnomiejskiej**.

- Brak informacji o zawartych umowach społecznych dla poszczególnych dzielnic, przygotowanie regulaminu sporządzania umów społecznych (nadania im rygoru formalnego dostępnego dla każdego) z wyraźnym zastrzeżeniem, że jeżeli pod głosowanie jest dopuszczony projekt miękki to będzie miał pierwszeństwo w realizacji przez projektami twardymi nawet za cenę zwiększenia ogólnego budżetu dostępnego dla danej dzielnicy.

Odpowiedź:

Przypomnienie o zawartych umowach społecznych od lat stanowi część prezentacji otwierających spotkania dyskusyjne dla rejonów, które w minionych latach zawarły umowę. Nie ma możliwości prawnych, by wprowadzić regulamin umów społecznych, ponieważ nie wspomina o nich ani ustawa o samorządzie gminnym, ani lokalna uchwała, które regulują zasady budżetu obywatelskiego. Stosowanie umów społecznych wynika ze specyfiki spotkań dyskusyjnych – wyłącznie od mieszkańców i mieszkanek zależy to, czy w kontekście planowanych i opisanych wyżej zmian umowy będą nadal zawierane. Jeżeli zechcą je zawierać, to utrzymany zostanie ich społeczny charakter.

Zgodnie z zasadami budżetu obywatelskiego określonymi w ustawie o samorządzie gminnym nie ma prawnych możliwości wskazywania zadań „z pierwszeństwem” do realizacji.

- Na spotkaniu dyskusyjnym w danym rejonie głos powinny mieć tylko osoby mieszkające w danym rejonie lub zadania powinny być przyjęte na przy większości głosów, a nie tak jak było na spotkaniu na os. Piaski, że jedna osoba spoza rejonu zablokowała możliwość otrzymania dodatkowej puli.

Odpowiedź:

Podstawową zasadą budżetu obywatelskiego, wynikającą z ustawy o samorządzie gminnym, jest to, że mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Nie ma prawnej możliwości, by ograniczyć niektórym mieszkańcom możliwość udziału i dyskusji w którymkolwiek ze spotkań dyskusyjnych.

Dopuszczanie do głosu wyłącznie osób mieszkających w danym rejonie byłoby wykluczające. Ideą budżetu obywatelskiego jest m.in. stworzenie mieszkańcom i mieszkankom warunków do dyskusji i poznania swoich opinii na temat potrzeb okolicy i całego miasta. Otwarty charakter spotkań dyskusyjnych zostanie utrzymany.

- Trzeba mocniej podkreślić, że to nie miejsce na narzekania na UM.
- Profesjonalnie poprowadzone spotkanie.
- W tym roku na spotkaniu dyskusyjnym dla kategorii Dolinki było fajnie – nie było krzyków, bez pretensji. Było mało osób, ale ważne, że byli. Spotkania dyskusyjne powinny być utrzymane – ludzie wymieniają się doświadczeniami, poznają się i mówią co można zrobić wspólnie. Najważniejsze, że razem działają i że im się chce. Prowadzące są bardzo miłe.
- Na jednym ze spotkań konsultacyjnych miałam wrażenie, że urzędniczki bardzo się spieszyły, spotkanie przebiegało w pośpiechu i ciągłym pospieszaniu uczestników, nie pozwalano im na dłuższe wypowiedzi, podkreślając wciąż, że spotkanie nie służy szczegółowemu zapoznawaniu się z wnioskami, bo treść wniosków można przeczytać na www. Absolutnie trzeba to zmienić, spotkania konsultacyjne mają być otwarte na dialog, a nie być uwarunkowane tarczą zegara.

Odpowiedź:

Urząd Miasta zapoznał się z opiniami. Wydział Konsultacji, Rewitalizacji i Współpracy z NGO traktuje priorytetowo organizację spotkań w ramach budżetu obywatelskiego, procesów małego dialogu czy konsultacji społecznych i w dołoży wszelkich starań, by w przyszłości nikt z uczestniczących w spotkaniu nie opuścił go z poczuciem pospieszania.

Spotkania dyskusyjne – organizacja

- Godziny spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami należałoby zmienić i dostosować do osób pracujących, godzina 17:30 często jest zbyt wczesna, wnioskuję o godzinę 18:00 jako godzinę rozpoczynającą spotkania.

Odpowiedź:

Uwaga nie zostanie uwzględniona ze względu na planowane zmiany zasad dotyczących spotkań dyskusyjnych i to, że zakłada się dobrowolny udział wnioskodawców i wnioskodawczyń w spotkaniach dyskusyjnych.

- Brak mikrofonu mobilnego. Pod Filarami jest za daleko ekran, obraz jest daleko, nie da się podejść pod fortepian. Może za rok SP1?

Odpowiedź:

Propozycja zmiany miejsca spotkania dyskusyjnego w ramach kategorii Śródmieście/Centrum zostanie wzięta pod uwagę.

- Na stolikach powinny być informacje nt. zadań (nie tylko na tablicy).

Odpowiedź:

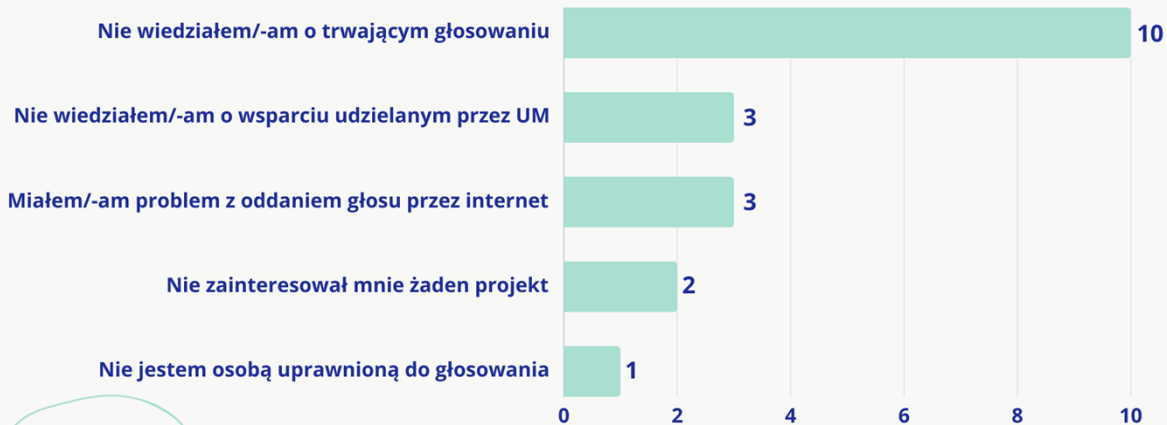
Uwaga zostanie uwzględniona.

c | głosowanie

45 osób spośród wypełniających ankietę ewaluacyjną brało udział w tegorocznym głosowaniu, a 21 osób się na to nie zdecydowało. Poniżej znajduje się zestawienie wskazanych przyczyn nieoddania głosów, a także grafika prezentująca, jak ocenione zostały różne aspekty głosowania w tegorocznym budżecie obywatelskim.

Nie wziąłem/-am udziału w głosowaniu, bo...

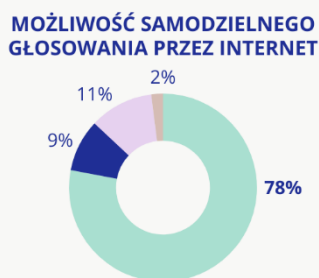
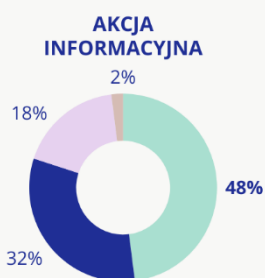

Inne przyczyny:

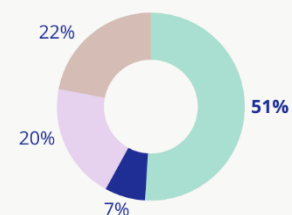
„Projekt nie został dopuszczony”

„Praca w delegacjach daleko od Gorzowa Wielkopolskiego, brak czasu na śledzenie informacji na bieżąco”

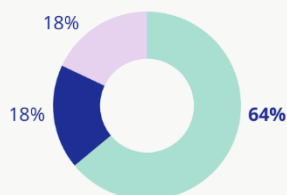
Wymienione niżej aspekty głosowania oceniam...

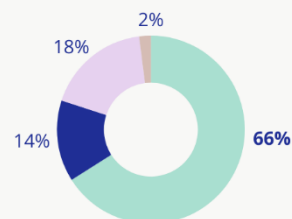
MOŻLIWOŚĆ GŁOSOWANIA W MOBILNYCH PUNKTACH I WYDZIALE KONSULTACJI

PRZEDSTAWIENIE NA STRONIE PROJEKTÓW PODDANYCH POD GŁOSOWANIE

PRZEDSTAWIENIE NA STRONIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Legenda:

- pozytywnie
- negatywnie
- ani pozytywnie, ani negatywnie
- nie dotyczy

W poniższych tabelach znajdują się pogrupowane tematycznie pytania i opinie dotyczące pozostałych aspektów głosowania wraz z odpowiedziami Miasta.

Głosowanie elektroniczne

- Głosowanie on-line - jak najbardziej, tak ale powinno być bardziej uproszczone.

- Dla wielu osób sposób głosowania (wybierania projektów) online był ciężki do przejścia.
- Cały czas uważam, że system głosowania elektronicznego jest zbyt skomplikowany dla osób starszych. Jako osoba, która zgłaszała projekt, wiem, że próbując uzyskać jak największą liczbę głosów i chodząc od drzwi do drzwi prosząc o głos - większość osób nie chce podawać swoich danych, a wiem, że sami później tego nie zrobią, bo po co, bo nie potrafią itd. Młodzi ludzie w ogóle nie są zainteresowani BO.
- Potrzebna jest dodatkowa forma głosowania. Starsze osoby nie pójną same zagłosować, boją się głosować przez Internet przy pomocy obcych osób. Projektodawcy powinny mieć możliwość zbierania głosów w formie papierowej. Mogą się nawet rozliczać z pobranych kart.
- Powinno być więcej możliwości głosowania w formie papierowej np. w Urzędzie Miasta ustawiona urna z listami do głosowania przez cały okres głosowania, a nie tylko kilka terminów Mobilnych Punktach Głosowania i Wydziale Konsultacji, Rewitalizacji i Współpracy z NGO.
- Każdego roku do mieszkańców przychodzi urzędnik z Ratusza i za podpisem wręcza opłaty podatków. To jest dobry moment aby każdy zagłosował w ankiecie na projekt ze swojego rejonu. Głosowanie w internecie jest dla starszych osób za trudne.
- Należy utrzymać głosowanie wyłącznie drogą elektroniczną.

Odpowiedź:

Miasto nie przewiduje przywrócenia możliwości głosowania za pomocą kart papierowych.

Osoby mające trudność z oddaniem głosów mogą skorzystać z pomocy urzędniczek w Mobilnych Punktach Głosowania oraz w siedzibie Wydziału Konsultacji, Rewitalizacji i Współpracy z NGO.

Głosowanie – Mobilne Punkty Głosowania

- Powinna być możliwość zagłosowania na osiedlach: mobilne punkty do głosowania.
- Organizacja Mobilnych Punktów Głosowania również na osiedlach (zabudowa mieszkaniowa), w „mniej centralnych” miejscach w mieście – przykład os. Janice, Zawarcie. Tam, gdzie mieszkają starsi ludzie.

- Należałoby także zwiększyć ilość mobilnych punktów, w trakcie trwania głosowania, aby pomagać mieszkańcom w oddawaniu głosów, ponieważ statystyki osób, jakie oddały swój głos w stosunku do uprawnionych do głosowania są niewielkie. Może utworzenie mobilnych punktów głosowań przy szkołach na najdłuższych przerwach byłoby trafione, przy szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach policealnych i technikach.
- Co rok system jest bardziej dopracowany - głosowanie jest bezproblemowe i dobrze przygotowane. Może zbyt małe jest pokrycie punktami mobilnymi, by dotrzeć jednocześnie do większej ilości osób niekorzystających z internetu (np. seniorzy). Obecnie nie jest możliwe wysłanie w teren 10 zespołów jednego dnia - może radni z miejskimi tabletami mogliby się włączyć w ten proces przy odpowiednim ustawieniu takiego procesu (to dodatkowe 25 punktów głosowania).

Odpowiedź:

Mobilne Punkty Głosowania są organizowane od kiedy wprowadzone zostało głosowanie wyłącznie drogą elektroniczną, czyli od pięciu edycji budżetu obywatelskiego. Do tej pory liczba Mobilnych Punktów Głosowania była zależna od liczby kategorii, w ramach których zadania do realizacji były wybierane drogą głosowania.

W kontekście planowanych zmian dotyczących spotkań dyskusyjnych, przeanalizowana zostanie możliwość zwiększenia liczby Mobilnych Punktów Głosowania. Lokalizowanie ich na osiedlach i w pobliżu szkół zostanie wzięte pod uwagę.

Głosowanie – pozostałe tematy

- Głosowanie dla mieszkańców Gorzowa z Ukrainy jest utrudnione. Dla tych, którzy posiadają meldunek stały, którzy zostali zarejestrowani w Polsce bez podawania nazwiska rodzowego matki. Znam przynajmniej 2 przypadki osób mieszkających w Gorzowie ponad 10 lat, które przez ten fakt nie mogły głosować.

Odpowiedź:

Rozwiązaniem dla osób pochodzących z Ukrainy jest uzyskanie Karty Mieszkańca lub Karty Seniora i weryfikacja danych w głosowaniu za ich pomocą. Więcej informacji o kartach znajduje się tu:

- 1) <https://um.gorzow.pl/jak-uzyskac-karte-mieszkanca.html>,
- 2) <https://um.gorzow.pl/gorzowska-karta-seniora.html>.

- Mówi się, że ok. 4000 osób głosujących to mało – ale kilka rejonów było dogadanych i nie musieli głosować.
- Patrząc po ilości głosów oddanych, chyba nie wszyscy zrozumieli, że mogą oprócz głosu na projekt rejonowy również zagłosować na ogólnomiejskie.
- Należy także usprawnić formularz do głosowania, często osoby zameldowane w Gorzowie Wielkopolskim po wpisaniu danych osobowych nie mogą oddać głosu z uwagi na brak uprawnień do głosowania i błędy systemowe. W formularzu należy także jasno podkreślić, że każdy z głosujących musi oddać 4 głosy po jednym na każdą z kategorii. Inaczej formularz nie powinien go przepuścić do kolejnego etapu i etapu końcowego zapisania głosów, ponieważ często po zebranych statystyk wynika, że np. osoba głosująca na projekt danego osiedla nie zagłosowała na projekt ogólnomiejski twardy czy miękki – i przepadały głosy możliwe do zdobycia.

Odpowiedź:

Warto przypomnieć, że biorący udział w głosowaniu nie muszą wykorzystać przysługujących im wszystkich czterech głosów. Doświadczenia i rozmowy z Mobilnych Punktów Głosowania wskazują, że część osób jest zainteresowana wyłącznie oddaniem jednego głosu na wybrany projekt. Głosowanie w budżecie obywatelskim z roku na rok przebiega coraz sprawniej. Bieżąca edycja jest pierwszą, w ramach której nie oddano nieważnych głosów.

- Miesiąc październik, to zbyt późno na zbieranie głosów. Pogoda nie sprzyja na rozmowy i zachęcanie mieszkańców do oddania głosu.
- Głosowanie w październiku to zbyt późno – ze względu na pogodę. Jest dość zimno i ciężiej jest zbierać głosy.
- Proces głosowania jest za krótki, 2 tyg. to za krótki czas, aby samodzielnie przeprowadzić przez wnioskodawców kampanię informacyjną i zbierającą głosy, zachęcającą do oddania głosów i pomoc w wypełnieniu formularza do głosowania. Wnioskuje o wydłużenie terminu głosowania do 3 tygodni.

Odpowiedź:

Etap głosowania przypada na październik ze względu na uwarunkowania organizacyjne. Głosowanie poprzedzają etapy takie jak: nabór wniosków i ich weryfikacja, która trwa

zazwyczaj do połowy lipca. Po nich wypada okres wakacyjno-urlopowy. Po jego zakończeniu (we wrześniu) od razu rozpoczynają się trwające miesiąc spotkania dyskusyjne. Termin, szczegółowy tryb oraz przedmiot głosowania są określane w drodze zarządzenia, co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem głosowania – wszyscy zainteresowani głosowaniem mają więc możliwość rozpoczęcia kampanii informacyjnej z wyprzedzeniem.

- Możliwość publikowania/śledzenia wyników na bieżąco.
- Podawane wyniki w trakcie trwania głosowania bez przypisanych projektów na duży minus.
- Wnioskuje o publikowanie wyników głosowania na bieżąco. Byłoby to bardziej mobilizujące dla głosujących – tak, jak np. w Rywalizacji Rowerowej.

Odpowiedź:

Publikacja rozkładów głosów dla rywalizujących projektów jest działaniem dodatkowym i ma charakter informacyjny oraz pogładowy.

Sposób publikacji dokładnych wyników głosowania określa uchwała Rady Miasta regulująca zasady budżetu obywatelskiego, zgodnie z którą Prezydent Miasta Gorzowa Wielkopolskiego ustala wyniki głosowania mieszkańców w sprawie budżetu obywatelskiego i sporządza protokół zawierający w szczególności: liczbę mieszkańców uczestniczących w głosowaniu, liczbę oddanych głosów nieważnych, liczbę oddanych głosów ważnych, liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególne zadania. Protokół z głosowania wraz z informacją Prezydenta Miasta Gorzowa Wielkopolskiego o liście projektów zadań przeznaczonych do realizacji z poszczególnych kategorii zostaje opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na oficjalnym portalu miejskim.

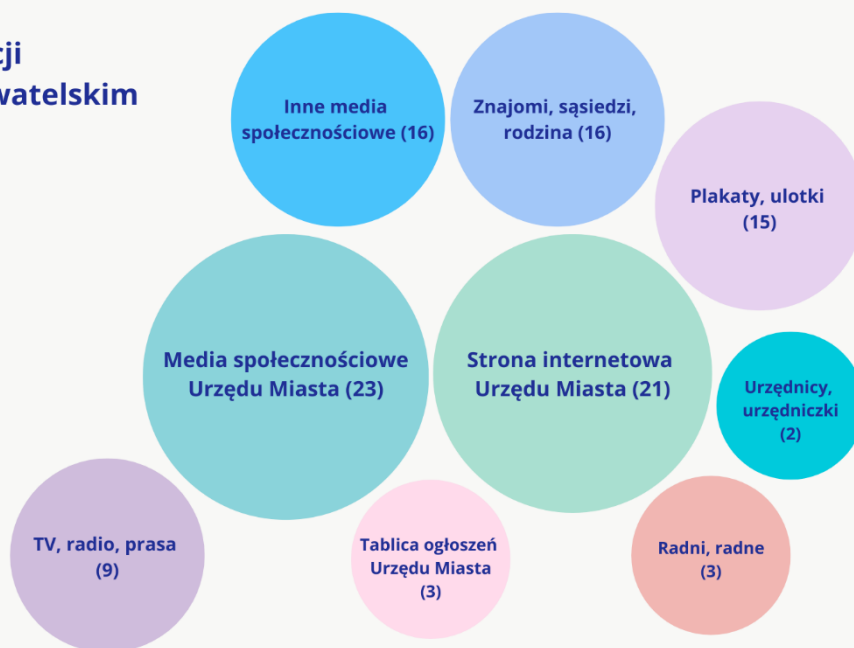
d | informowanie

Sposób prowadzenia kampanii informacyjnej był tematem poruszonym zarówno w ankiecie ewaluacyjnej, jak i ankiecie służącej ocenie spotkań dyskusyjnym.

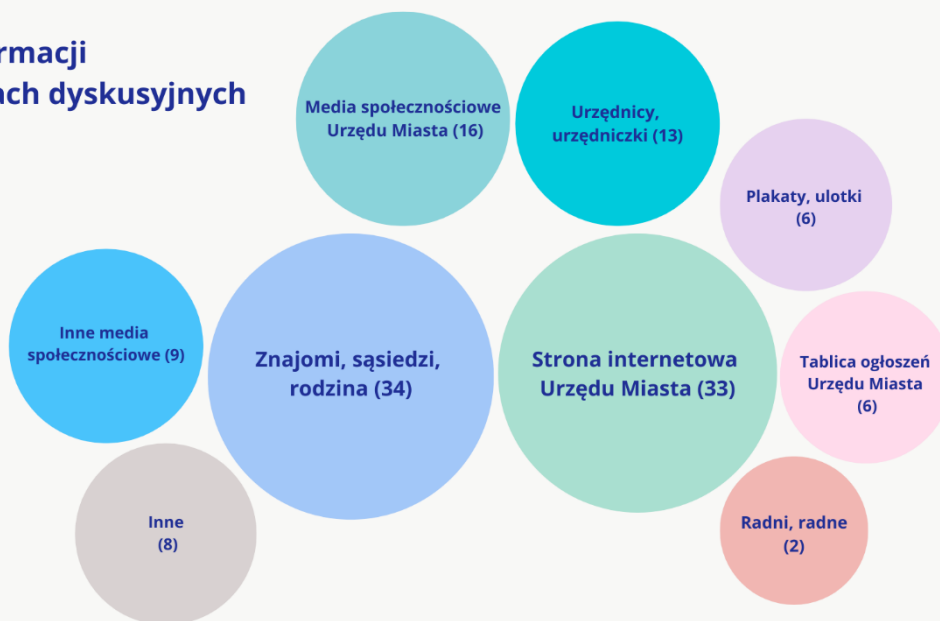
W obu ankietach mieszkańców i mieszkanki pytano o to, skąd najczęściej czerpią informacje o spotkaniach i budżecie obywatelskim – ich odpowiedzi zostały zaprezentowane poniżej.

Źródła informacji o budżecie obywatelskim

Źródła informacji o spotkaniach dyskusyjnych

Osoby uczestniczące w spotkaniach były dodatkowo proszone o wskazanie, w jaki sposób w przyszłości chciałyby być o nich informowane. Udzielono następujących odpowiedzi:

Proponowane sposoby informowania o spotkaniach dyskusyjnych

W poniższych tabelach znajdują się opinie o kampanii informacyjnej prowadzonej na temat budżetu obywatelskiego wraz z odpowiedziami Miasta.

Informowanie o budżecie obywatelskim

- Większy nacisk na akcję informacyjną (np. z punktami mobilnymi, tablicami ogłoszeniowymi w spółdzielniach, współpraca z NGO przy propagowaniu tego narzędzia, informacje w radio/TVP3). Obecnie wciąż pojawia się wiele komentarzy od osób do których informacja o BO trafia dopiero na etapie spotkań rejonowych i głosowania (wtedy jest najwięcej informacji w przestrzeni informacyjnej).
- Kolejna sprawa to informowanie mieszkańców o każdym etapie procedury startu BO, nie dociera informacja do mieszkańców, nie są informowani przez zarządców nieruchomości, administratorów budynku o możliwości składania wniosków, kolejno o uruchomieniu konsultacji społecznych i procesie głosowania.
- Uważam, że bardziej dostępna forma głosowania winna być możliwa i dostępna w punktach mobilnych wraz z zwiększoną akcją marketingową i reklamową, szczególnie dotyczy to osób starszych, które nie zawsze są „internetowe”, a dostęp do wiedzy i informacji winien być bardziej rozpowszechniony w sposób inny jak Internet.
- Na rok następny, tj. 2025, akcja informacyjna powinna być w IV kwartale 2024 r.
- Brak informacji w skrynkach pocztowych.
- Informacja powinna być wrzucana do skrzynek. Mogą też osoby rozdające informacje o wysokości podatku informować o możliwości głosowania.

- Żeby plakaty na drzwiach klatek do bloków, miały mniej treści, a była ona większą czcionką to co najważniejsze. Najbardziej chodzi mi, żeby data do kiedy można [głosować – red.] (do kiedy jest czas) była od razu widoczna.
- Dobrze, byłoby dotrzeć do osób zupełnie nowych – do tych, którzy mają nowe pomysły.
- O procedurze BO należałoby także informować we wszystkich mediach społecznościowych miejskich, a także na lekcjach wychowawczych w szkołach w ramach budowania odpowiedzialności społecznej młodego pokolenia i pokazywania możliwości na działania we wspólnej przestrzeni miejskiej oraz rozpoznania potrzeb młodzieży.
- Nie przeprowadzono także kampanii informacyjnej szerokiej w szkołach, klubach młodzieżowych czy poprzez działania młodzieżowej rady miasta - kampanii informującej, że głosować mogą osoby, które skończyły 13 r. życia i te głosy także przepadają. A młodzież po 13 r. życia stanowi jakieś 18% populacji.

Odpowiedź:

Radni oraz radne, a także organizacje pozarządowe corocznie otrzymują informację mailową dotyczącą poszczególnych etapów budżetu obywatelskiego – w tym naboru wniosków – wraz z prośbą o promowanie tego narzędzia wśród mieszkanek i mieszkańców. Z kolei zarządcy nieruchomości są zaangażowani w dystrybucję plakatów. Plakaty w wersji papierowej i elektronicznej są umieszczane na miejskich słupach ogłoszeniowych zarządzanych przez Miejskie Centrum Kultury, w pojazdach komunikacji miejskiej oraz w siedzibach: Urzędu Miasta, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, ADM-ów, niektórych spółdzielni mieszkaniowych, uczelni wyższych, instytucji publicznych, instytucji kultury, niektórych szkół publicznych i centrach handlowych. Informacje o budżecie obywatelskim są przekazywane również przez media lokalne. W związku z szeroką dystrybucją plakatów, dodatkowe umieszczanie ulotek w skrzynkach pocztowych nie jest planowane. Nabór wniosków do budżetu obywatelskiego zazwyczaj rozpoczyna się w lutym lub marcu, rozpoczęcie akcji informacyjnej w IV kwartale poprzedniego roku byłoby zatem zbyt wczesne.

Propozycja dotycząca wielkości napisów na plakatach oraz wyróżnienia terminów zostanie uwzględniona.

Sugestie dotyczące potrzeby wzmocnienia akcji informacyjno-promocyjnej na temat budżetu obywatelskiego – w tym zaangażowania młodzieży – zostaną przeanalizowane w celu wypracowania nowych rozwiązań.

Informowanie – tematy pozostałe

- Wyniki po głosowaniu nie były kompletne, nie zawierały statystyk pełnych z uszczegółowieniem ilości mieszkańców w Gorzowie Wlkp. ogółem uprawnionych do głosowania, ile % i liczba uprawnionych mieszkańców miasta to seniorzy, ile stanowiła młodzież, która skończyła 13 r. ż, na spotkaniu w UM także tych statystyk zabrakło na slajdach prezentacji i nie było pokazanych różnic w ilościach zdobytych głosów.

Odpowiedź:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w protokole informującym o wynikach głosowania podaje się w szczególności:

- 1) liczbę mieszkańców uczestniczących w głosowaniu,
- 2) liczbę oddanych głosów nieważnych,
- 3) liczbę oddanych głosów ważnych,
- 4) liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególne zadania.

Powyższe informacje zostały uwzględnione w protokole.

To zdjęcie, na którym są oznakowane zadania wykonane w ramach BO w Poznaniu. Podoba mi się ten pomysł.

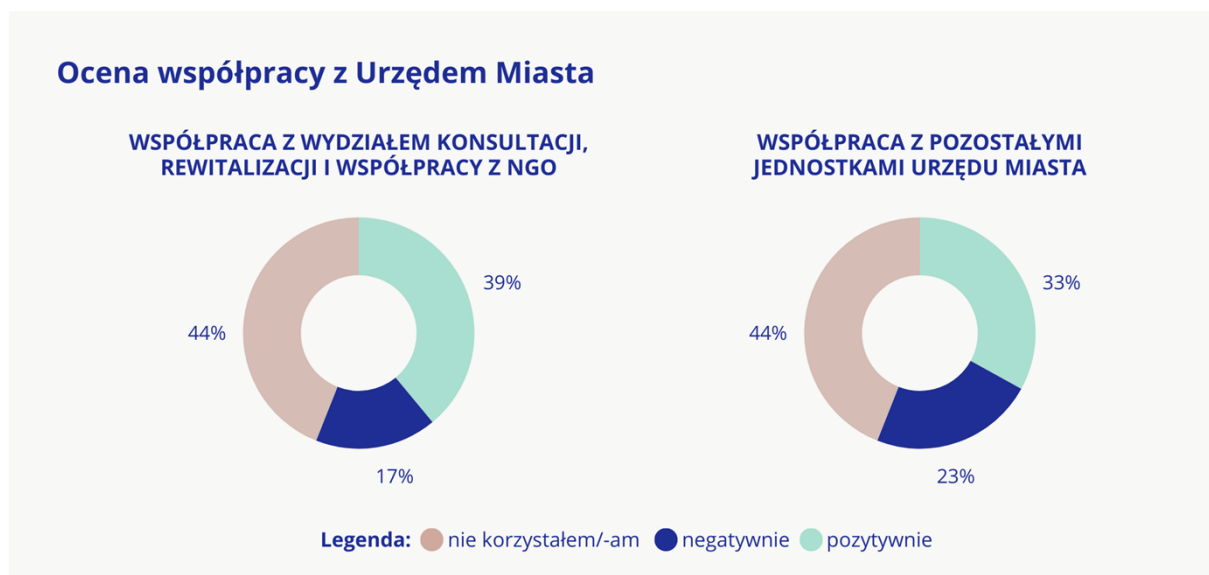
Odpowiedź:

Propozycja sposobu oznaczania zadań realizowanych ze środków z budżetu obywatelskiego zostanie uwzględniona w zależności od możliwości technicznych, finansowych oraz z uwzględnieniem opinii architekta miasta.

e | pozostałe aspekty budżetu obywatelskiego

Uczestniczący w ewaluacji byli dodatkowo proszeni o ocenę współpracy z pracownikami i pracownikami Urzędu Miasta zajmującymi się budżetem obywatelskim. Wyniki zaprezentowano poniżej.

Poniżej znajdują się pogrupowane tematycznie opinie dotyczące pozostałych kwestii wraz z odpowiedziami.

Środki przeznaczone na budżet obywatelski
<ul style="list-style-type: none">
• Za mały budżet.
• Coroczne zwiększenie dzielnicowych budżetów na projekty miękkie i twarde co najmniej o współczynnik inflacji.
• Powoli ten model się wyczerpuje - ludzie coraz mniej się angażują, wystarczy coraz mniej głosów. Trzeba coś zmienić. Poziom wydatków na poszczególne dzielnice nie powinien być nadal równy, a zależny od poziomu zaangażowania mieszkańców – ile projektów, ile głosów oddanych i z tej średniej przydział środków.
<p>Odpowiedź:</p> <p>Budżet przypisany do poszczególnych kategorii (rejonowej, oświatowej oraz ogólnomiejskiej) jest wyliczany w oparciu o zapisy uchwały Rady Miasta, która stanowi, że na budżet obywatelski Miasta Gorzowa Wielkopolskiego przeznacza się środki finansowe w wysokości 1,8% wykonanych dochodów własnych budżetu miasta, w oparciu o dane zawarte w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta. Zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie gminnym, środki przeznaczone przez miasto</p>

na prawach powiatu na ten cel nie mogą być niższe niż 0,5% wydatków zawartych we wspomnianym sprawozdaniu. Gorzów Wielkopolski od lat jest w czołówce polskich miast pod względem wysokości środków przeznaczanych na budżet obywatelski w przeliczeniu na jedną osobę mieszkającą w mieście.

Różne rejony mają różne potrzeby, które wynikają nie tylko z wieku osiedli, lecz także wieku mieszkających tam osób, rodzaju zabudowy, ukształtowania terenu itd. Trudno o bardziej sprawiedliwy podział środków niż dzielenie ich po równo między rejony – w związku z tym Miasto nie przewiduje „nagradzania” rejonów za aktywność przejawianą przez ich mieszkańców.

Obowiązujące kategorie

- Wprowadzenie przy głosowaniu zakazu zaliczania projektów miękkich do budżetu oświatowego w przypadku wykorzystywania składników infrastruktury szkolnej.
- Jeżeli po ul. Fredry jest linia kursu autobusowego 101+111+124, to zgłoszony remont chodnika od ul. Wyczółkowskiego do ul. Matejki należało zakwalifikować do projektu ogólnomiejskiego. Od ponad 40-lat od powstania ul. Fredry ten odcinek jest nie remontowany i odpowiedzialni urzędnicy powinni go naprawić. Jak długo jeszcze będziemy chodzić po dziurawym.
- Propozycja utworzenia nowej, dodatkowej kategorii: zielony budżet obywatelski. Miałyby działać na takich samych zasadach jak pozostałe kategorie – miałyby odbywać się spotkania dyskusyjne i głosowanie.

Odpowiedź:

Miasto nie planuje zmian w zakresie definiowania poszczególnych kategorii. Zadanie oświatowe rozumiane jest jako zadanie zlokalizowane na terenie placówki oświatowej. W ramach kategorii oświatowej można zgłaszać zadania o charakterze miękkim. Zadanie ogólnomiejskie rozumiane jest jako zadanie dotyczące potrzeb mieszkańców całego Gorzowa Wielkopolskiego lub takie, którego lokalizacja nie jest przypisana do jednej z kategorii rejonowych.

Dodawanie kolejnych kategorii również nie jest planowane, ponieważ wiązałoby się ze zmniejszeniem środków na obecnie obowiązujące kategorie. Projekty mające na celu poprawę jakości zieleni miejskiej można zgłaszać w ramach aktualnie obowiązujących kategorii. Mieszkańcy i mieszkanki korzystają z tej możliwości – ostatnie edycje budżetu obywatelskiego pokazały, że zadania „zielone” są w czołówce najczęściej zgłaszanych wniosków, a nawet coraz częściej stanowią uzupełnienie projektów drogowych.

Zaangażowanie radnych

- Warto, by Radni częściej brali udział w spotkaniach dyskusyjnych. W tym roku nie było nikogo na spotkaniu dyskusyjnym w ramach kategorii Dolinki – sytuacja jest taka od lat.
- Nie podoba mi się obecność radnych na spotkaniach.
- Chciałabym także dodać do całej procedury, że brakuje mi w niej także zaangażowania się Radnych, informacji od nich, że procedura rusza. Nie są obecni na spotkaniach konsultacyjnych, nie rozpoznają potrzeb mieszkańców, nie są wspierający, nieliczni radni są obecni na spotkaniach, nie informują także w swoich mediach społecznościowych o procedurze głosowania nad pozytywnie zaopiniowanymi wnioskami. Przewodniczący Rady Miasta oraz przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta powinien tę sprawę także poruszyć.

Odpowiedź:

Spotkania dyskusyjne mają charakter otwarty – decyzja o uczestniczeniu w nich jest podejmowana indywidualnie przez radnych. Raport z ewaluacji zostanie przekazany Radzie Miasta i Młodzieżowej Radzie Miasta.

Realizacja zadań ze środków budżetu obywatelskiego

- Po drugie, ja już nie będę składał kolejnych wniosków, bo po wygraniu zaczynają się dopiero schody: nierzetelni wykonawcy, bardzo słaby nadzór ze strony urzędników miejskich. Człowiek musi sam o wszystko walczyć - szkoda mojej energii. Finalnie za bubel mieszkańcy obciążają pomysłodawcę. Pozdrawiam.
- Cieszę się bardzo że ulica Kołłątaja wreszcie jest remontowana.
- Pomysł: dobrym pomysłem było by zrobienie miejsca dla osób zabawionych airsoftem. Takich osób w naszym mieście nie brakuje.
- Popieram powstanie miejscówki ASG w Gorzowie finansowanej z budżetu obywatelskiego.
- Chyba nie mam uwag (oprócz tego, żebyście zrobili tą miejscówkę ASG 😊).

Odpowiedź:

Zapoznano się ze zgłoszonymi opiniami.

Pozostałe tematy

- Uważam że dobry gospodarz miasta widzi dziury w ulicach i chodnikach (zwłaszcza na osiedlach) i jak najszybciej je naprawi. Więcej pieniędzy z podatków na remonty, mniej na sport zawodowy.
- Przez ponad 20 lat zamieszkiwania borykamy się z kłopotami typu: brak odpowiedniej nawierzchni i oświetlenia, a przecież cały czas płacimy podatki.

Odpowiedź:

Budżet obywatelski stanowi część budżetu miasta – dzięki temu narzędziu mieszkańcy i mieszkanki mogą współdecydować o tym, na co wydana zostanie część budżetu miasta. Przez cały rok można również zgłaszać wnioski do budżetu miasta.

- Uważam, że możliwość płatności gotówką w Wydziale Komunikacji powinna być dostępna.

Odpowiedź:

Poruszony temat nie jest związany z przedmiotem konsultacji społecznych i badania ewaluacyjnego. Sugestia zostanie przekazana zgodnie z kompetencją Wydziałowi Komunikacji.

- Inicjatywa lokalna – czy możliwe byłoby, że miasto udostępni teren np. na Zawarcu (tor motocrossowy), a wnioskodawcy wykonują infrastrukturę?

Odpowiedź:

Poruszony temat nie jest związany z przedmiotem konsultacji społecznych i badania ewaluacyjnego. Informacje o inicjatywie lokalnej – w tym regulujące ją zarządzenie – można znaleźć tu: <https://um.gorzow.pl/o-inicjatywie-lokalnej.html>.

- W budżecie obywatelskim cieszy mnie rozmowa z ludźmi.
- Panie były zawsze do dyspozycji, nigdy nie odmówiły pomocy, pomagały rozwiązać wątpliwości.

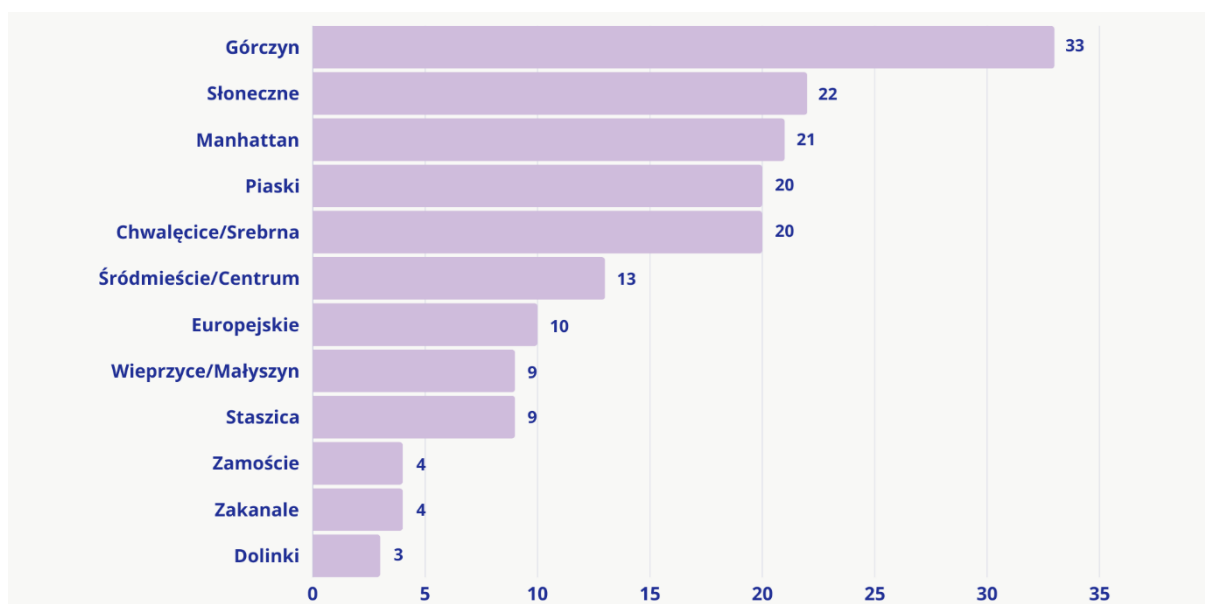
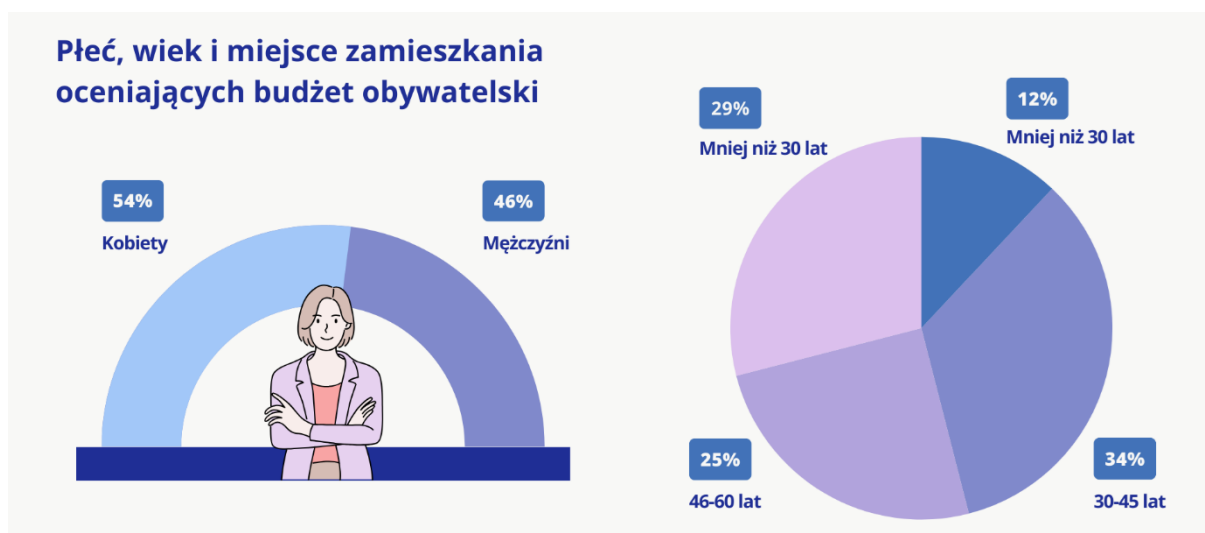
Odpowiedź:

Urząd Miasta zapoznał się z opiniami.

Kto w tym roku ocenił budżet obywatelski?

Poniższe grafiki przedstawiają informacje na temat osób oceniających budżet obywatelski. Połączono w nich dane takie jak płeć, wiek oraz miejsce zamieszkania wskazywane przez mieszkańców i mieszkanki zarówno w ankietach ewaluacyjnych, jak i ankietach służących do oceny spotkań dyskusyjnych.

Dziękujemy wszystkim zaangażowanym za udział w budżecie obywatelskim!

Ewaluacja Budżetu Obywatelskiego 2025 została przeprowadzona przez Wydział Konsultacji, Rewitalizacji i Współpracy z NGO na podstawie § 15. Regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały nr III/33/2018 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego w ramach budżetu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego (ze zmianami).

